

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 727/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 35 C 119/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice

I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 C 119/2006 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že «... ako navrhovateľ podal dňa 19.06.2006 Návrh na určenie neplatnosti zmluvy o prevode členstva a práva nájmu, na základe ktorého sa domáhal, aby konajúci Okresný súd Košice I vydal rozsudok, ktorým by určil, že zmluva o prevode členstva a práva nájmu uzavretá dňa 1.3.2006 medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako prevodcami a [REDAKOVANÉ] ako nadobúdateľkou je neplatná a aby zároveň zaviazal odporkyne na úhradu trov konania. ...

Prvé pojednávanie vo veci sa konalo po vyše šiestich mesiacoch od podania návrhu, a to až dňa 07.02.2007. ...

Následne dňa 13.09.2007, teda po siedmich mesiacoch nekonania konajúci súd z vlastnej iniciatívy Uznesením vydaným pod sp. zn.: 35C/119/2006-135 rozhodol:

„Konanie prerušuje do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície Michalovce pod sp. zn.: ORP-593/OEK-MI-2006.“...

Nakoľko predmetné uznesenie nemalo podľa názoru sťažovateľa žiadne opodstatnenie, prostredníctvom svojho vtedajšieho právneho zástupcu podal proti predmetnému uzneseniu... Odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd Košice Uznesením vydaným dňa 14.01.2008 pod sp. zn.: 5Co/292/2007-146 rozhodol:

„Zrušuje uznesenie a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“...

S ohľadom na to, že ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až dňa 08.04.2008 konajúci Okresný súd Košice I svojim konaním (svojvoľným rozhodnutím o prerušení konania) opätovne neodôvodnene predĺžil prebiehajúce konanie o ďalších 14 mesiacoch od posledného úkonu vo veci - pojednávania. ...

Následne sa ďalšie pojednávanie vo veci konalo až dňa 12.01.2010, teda po vyše 9 mesiacoch od posledného pojednávania. V roku 2010 sa síce boli vytýčené termíny pojednávania dňa 11.02.2010, dňa 16.03.2010 a 09.12.2010, v roku 2011 sa však neuskutočnilo ani jedno pojednávanie a v roku 2012 sa konalo jediné pojednávanie, a to dňa 24.07.2012, teda po viac ako 7 mesiacoch od posledného pojednávania.

V roku 2013 a 2014 sa dokonca nekonalo ani jediné nepojednávanie! Posledné pojednávanie sa konalo dňa 03.02.2015, teda po viac ako 31 mesiacoch od posledného pojednávania.

... napriek tomu, že predmetom konania bolo určenie neplatnosti v žalobe špecifikovanej zmluvy na podklade tej skutočnosti, že žalobca túto nikdy nepodpísal a pokiaľ táto obsahuje jeho podpis, tento je nepravý, znalecké dokazovanie ohľadne pravosti podpisu nariadil konajúci súd až dňa 14.08.2013..., teda po viac ako siedmich rokoch od podania návrhu, pričom na podklade predmetného znaleckého posudku konajúci súd rozhodol tak, že návrhu v časti vyhovel.

Do pozornosti zároveň dávame, že napriek tomu, že odo dňa 03.02.2015, kedy konajúci súd vyniesol rozsudok vo veci do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti uplynulo už 66 dní zo strany konajúceho súdu nebolo sťažovateľovi, ako ani jeho právnomu zástupcovi doručené ani rozhodnutie predsedu súdu o mimoriadnom predĺžení lehoty na vyhotovenie a odoslanie písomného vyhotovenia rozsudku, ako ani písomné vyhotovenie rozsudku.

Vzhľadom na uvedené... máme za to, že zo strany konajúceho súdu tento postup opätovne spĺňa podmienku porušenia zásady prejednávania veci bez zbytočných prieťahov.

S ohľadom na uvedené je zrejmé, že konajúci súd sa opakovane v rozpore so zásadou prejednávania veci bez zbytočných prieťahov dopustil prieťahov v konaní, a to:

- sporadickým nariadovaním pojednávaní, kedy v rokoch 2011, 2013 a 2014 sa nekonalo dokonca žiadne pojednávanie a časový odstup od pojednávania v roku 2012 do pojednávania v roku 2015 bol dokonca 924 dní, ako aj*

- nariadením najdôležitejšieho dôkazu v konaní, znaleckého dokazovania ohľadne pravosti podpisu na zmluve, ktorej platnosť sa namietala až po viac ako siedmich rokoch od podania návrhu vo veci samej,*

- nevyhotovením písomného vyhotovenia rozsudku a neodoslaním jeho znenia v lehote stanovenej Občianskym súdnym poriadkom.».*

Sťažovateľ ďalej uviedol, že «... podal sťažnosť predsedovi Okresného súdu Košice I na porušovanie jeho základných práv a slobôd, konkrétne porušenie základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov. Predseda Okresného súdu Košice I

konštatoval porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov, keď na podklade právnym zástupcom sťažovateľa podanej sťažnosti sťažovateľovi oznámil, že:

„... V priebehu rokov 2011 až 2012 sa v konaní vyskytli obdobia dlhšej nečinnosti súdu. Dňa 3.2.2015 súd vo veci meritórne rozhodol. Rozsudok doposiaľ nenadobudol právoplatnosť.

Na základe vyššie uvedeného hodnotím Vašu sťažnosť ako čiastočne dôvodnú. Za vzniknuté prietahy sa Vám ospravedlňujem. Vec budem sledovať do právoplatného skončenia.“».

Na základe uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že v namietanom konaní „došlo a stále dochádza k porušovaniu základných ústavných práv účastníka konania. ...

S poukazom na celý priebeh konania Okresného súdu Košice I... a najmä dlhotrvajúce obdobia nečinnosti, ktoré v niektorom prípade presiahli aj 30 mesiacov máme za to, že v konaní boli porušené všetky vyššie uvedené práva sťažovateľa, v dôsledku čoho bol sťažovateľ poškodený na svojich základných, Ústavou Slovenskej republiky, ako aj medzinárodnou zmluvou garantovaných právach...“.

Vzhľadom na význam namietaného konania sťažovateľ žiada ústavný súd aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 30 000 €, poukazujúc na to, že „len samotné konštatovanie porušenia vyššie namietaných práv nie je dostatočným zadosťučinením právnej neistoty, v ktorej sa v dôsledku protiprávneho dlhotrvajúceho konania sťažovateľ nachádza“. Požadovanú sumu finančného zadosťučinenia sťažovateľ považuje «za spôsob „odškodnenia“ resp. zmiernenia následkov spôsobených konaním Okresného súdu Košice I, ktorým by sa aspoň sčasti zmiernila jeho nemateriálnu ujmu, ktorú sťažovateľ utrpel v dôsledku dlhoročného vedenia konania».

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd Košice I postupom v konaní vedenom pod sp. zn.: 35C/119/2006 porušil tieto základné práva sťažovateľa...:

• právo na spravodlivé prejednanie veci podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;

• právo zákonom ustanoveným postupom domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde - právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky;

• právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky;

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn.: 35C/119/2006 konať bez zbytočných prieťahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 30.000,- Eur (slovom: tridsaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný zaplatiť sťažovateľovi... trovy právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo výške 355,73 € (slovom: tristopäťdesiatpäť eur 73/100 eurocentov) na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie

konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 35 C 119/2006.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená

nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

Podľa svojej ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v danom prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Ústavný súd z obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj zo zapožičaného spisu okresného súdu sp. zn. 35 C 119/2006 zistil, že okresný súd v namietanom konaní meritórne rozhodol 3. februára 2015 rozsudkom č. k. 35 C 119/2006-537 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým určil, že „Zmluva o prevode členstva a práva nájmu uzatvorená dňa 8.2.2006“ je neplatná, a žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Na základe žiadosti zákonnej sudkyne predseda okresného súdu 2. apríla 2015 rozhodol o predĺžení lehoty na vyhotovenie súdneho rozhodnutia do 9. apríla 2015 z dôvodov práceneschopnosti a ošetrovania člena rodiny zákonnej sudkyne, ako aj z dôvodu prípravy iných rozhodnutí. Po vyhotovení rozsudku bol tento doručovaný účastníkom súdneho konania. Právnomu zástupcovi sťažovateľa v namietanom konaní, obchodnej spoločnosti [REDACTED], bol rozsudok okresného súdu doručený 14. apríla 2015. Proti rozsudku

okresného súdu podali odvolanie účastníci namietaného konania – žalovaný v 3. rade 21. apríla 2015, sťažovateľ 28. apríla 2015 a žalovaná vo 4. rade 29. apríla 2015. Okresný súd 29. apríla 2015 zaslal odvolanie žalovaného v 3. rade sťažovateľovi na vyjadrenie a následne zaslal spis ústavnému súdu z dôvodu podania ústavnej sťažnosti.

Z uvedeného prehľadu procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že potom, čo okresný súd v namietanom konaní 3. februára 2015 meritórne rozhodol, priebežne vykonával úkony spojené s vyhotovením rozsudku okresného súdu, jeho doručovaním účastníkom konania, ako aj úkony súvisiace s podaním opravných prostriedkov účastníkmi konania.

Spríhliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (16. apríla 2015), resp. podania sťažnosti na poštovú prepravu (14. apríla 2015), okresný súd nemohol podniknúť žiadne kroky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa v namietanom konaní, keďže v tom čase už bolo o žalobe sťažovateľa meritórne rozhodnuté, rozsudok bol vyhotovený a toho času okresný súd ako súd prvého stupňa vo veci priebežne vykonáva úkony odvolacieho konania. Okresný súd teda v čase podania ústavnej sťažnosti v namietanom konaní už nemohol porušovať základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou v čase, keď porušenie označeného základného práva na všeobecnom súde, ktorý označil za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy (*mutatis mutandis* I. ÚS 6/03).

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie malo dôjsť v súvislosti s nečinnosťou okresného súdu v namietanom konaní, v dôsledku čoho *„bol sťažovateľ poškodený na svojich základných, Ústavou... ako aj medzinárodnou zmluvou garantovaných právach“*.

Ústavný súd konštatuje, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu sťažnosti a z obsahu súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. 35 C 119/2006, konštatuje, že v danom prípade v postupe okresného súdu v namietanom konaní nedošlo k takému porušeniu základných práv a slobôd, že by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti, a teda aj o vyslovení porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní túto tiež odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

V dôsledku odmietnutia sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami v nej uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015